

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "แนวโน้มหลักสูตรสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในปีพุทธศักราช 2545" ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิจัย ซึ่งครอบคลุมสาระสำคัญต่อไปนี้ ตามลำดับคือ วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวโน้มของหลักสูตร ของสถาบันอุดมศึกษา เอกชน ในปี พ.ศ. 2545

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาพัฒนาการ และแนวโน้มของหลักสูตรกลุ่มสาขาวิชาต่าง ๆ ระดับปริญญาตรีที่เปิดสอนในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 11 สถาบัน รวม 8 กลุ่มคือ กลุ่มสาขาวิชา มนุษยศาสตร์ ศาสนาและเทววิทยา กลุ่มสาขาวิชาประยุกต์และวิจิตรศิลป์ กลุ่มสาขาวิชา นิติศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ กลุ่มสาขาวิชา แพทยศาสตร์ และวิชาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ กลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชา เกษตรศาสตร์ วนศาสตร์และการประมง โดยได้ศึกษาดังนี้

ส่วนที่ 1 รูปแบบและลักษณะหลักสูตรสาขาวิชาต่าง ๆ ในปัจจุบัน

1. ความเป็นมา ปรัชญาหรือจุดมุ่งหมายของสถาบัน
  - 1.1 ความเป็นมาของการตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
  - 1.2 ปรัชญาหรือจุดมุ่งหมายของสถาบัน

2. หลักสูตรสาขาวิชาที่เปิดสอน
  - 2.1 กลุ่มสาขาวิชาที่เปิดสอนในปัจจุบัน
  - 2.2 วัตถุประสงค์ของหลักสูตรในแต่ละสาขาวิชา
  - 2.3 การปรับปรุงหลักสูตร
  - 2.4 ปัญหาและอุปสรรค
3. จำนวนนักศึกษาใหม่จําแนกตามกลุ่มสาขาวิชา
  - 3.1 จำนวนนักศึกษาใหม่จําแนกตามกลุ่มสาขาวิชาและปีการศึกษา
  - 3.2 การเพิ่มลดของจำนวนนักศึกษา
  - 3.3 อัตราส่วนระหว่างจำนวนนักศึกษารับเข้าใหม่ต่อจำนวนผู้สมัคร
4. ประเภทของหน่วยงานที่บัณฑิตประกอบอาชีพ
5. การบริหารหลักสูตร (Curricular Taxonomy) ตามแนวของเบอร์ควิส (Bergquist) 6 ด้าน ได้แก่
  - 5.1 เวลา (Time)
  - 5.2 สถานที่ (Space)
  - 5.3 แหล่งทรัพยากร (Resources)
  - 5.4 องค์กร (Organization)
  - 5.5 ขบวนการ (Procedures)
  - 5.6 ผลผลิต (Outcomes)

ส่วนที่ 2 แนวโน้มหลักสูตรสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในปี พ.ศ. 2545

1. แนวโน้มการเปิดหลักสูตรใหม่ในอนาคต
2. แนวโน้มจำนวนนักศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาต่าง ๆ ในอนาคต

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ที่มีฐานะ เป็นมหาวิทยาลัย หรือวิทยาลัยในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเป้าหมายขอบเขตเฉพาะสถาบันที่ได้รับอนุญาตจัดตั้งระหว่างแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 2 ถึงระยะที่ 5 สถาบันแต่ละแห่ง เมื่อพิจารณาในภาพรวมด้าน

สถานที่ตั้ง จะกระจายอยู่ครบ 4 ภาคคือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ สำหรับด้านสาขาวิชาในภาพรวมจะเปิดสอนครบ 8 กลุ่มสาขาวิชาเช่นกัน จากเกณฑ์ที่กำหนดไว้คัดเลือกสถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้ 11 สถาบัน

2. ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน คือ อธิการบดี หรืออธิการ รองอธิการ รวม 11 ท่าน คือ

อธิการบดี หรืออธิการ 10 ท่าน

รองอธิการ 1 ท่าน

3. ผู้ทรงคุณวุฒิทางการอุดมศึกษา 7 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสำรวจ และแบบสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น แล้วผ่านการแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และนำไปทดลองใช้จริง ได้แก่

1. แบบสำรวจ ศึกษาข้อมูลจากระเบียบการประจำปีการศึกษา 2531 ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาตรี ด้านระบบการศึกษา ปฏิทินการศึกษา การแบ่งภาคการศึกษา ระยะเวลาการศึกษา ช่วงเวลาการรับสมัครและรอบคัดเลือก ประกอบด้วยแบบสำรวจ 5 ชุด ได้แก่

แบบสำรวจ 1 ข้อมูลทั่วไปของสถาบัน

แบบสำรวจ 2 หลักสูตรและการสอนทั่วไป

แบบสำรวจ 3 วัตถุประสงค์โครงสร้าง และความแตกต่างของหลักสูตร

แบบสำรวจ 4 ข้อมูลด้านนักศึกษา

แบบสำรวจ 5 ข้อมูลด้านการประกอบอาชีพของบัณฑิต

2. การสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 กลุ่มคือ กลุ่มผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์อธิการบดี หรืออธิการ รองอธิการ ในประเด็นหลัก ๆ 5 ประการคือ

1. ความเป็นมา ปรัชญา และความมุ่งหมายของสถาบันและหลักสูตร

2. สาขาวิชาที่เปิดสอน

3. การปรับปรุงหลักสูตร

4. แนวโน้มการเปิดหลักสูตรใหม่ในอนาคต
5. การจัดและดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร

กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิทางการอุดมศึกษา เป็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในระยะ 15 ปีข้างหน้า และการกระจายของการขยายตัวทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมที่มีต่อการอุดมศึกษา อาทิ

1. สาขาวิชาที่เปิดสอน
2. สภาพและปัญหาการเรียนการสอน
3. การบริหาร
4. ภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
5. ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและ เอกชน
6. ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่ออุดมศึกษาเอกชน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยภาคีวิชาได้ขอความร่วมมือจากนายกสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเพื่อออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ที่ข้อมูลในการวิจัยถึงอธิการบดีและอธิการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 11 แห่ง และรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้มีหนังสือถึงอธิการบดี หรืออธิการ และผู้ทรงคุณวุฒิทางการอุดมศึกษาเพื่อขอทำการสัมภาษณ์ รวมทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาได้มีหนังสือถึงกองสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ทบวงมหาวิทยาลัยเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลเบื้องต้น

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสำรวจ และการสัมภาษณ์ ได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 19 ธันวาคม 2531 จนถึงวันที่ 3 กรกฎาคม 2532 โดยผู้วิจัยได้นำแบบสำรวจที่ได้กรอกข้อมูลเบื้องต้นจากข้อมูลที่สถาบันส่งมายังทบวงมหาวิทยาลัย และข้อมูลในระยะ เบื้องต้นการศึกษาประจำปี และเพิ่มเติมส่วนที่ได้ข้อมูลไม่ครบในการสำรวจและ เยี่ยมชมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน รวมทั้งทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และผู้ทรงคุณวุฒิทางการอุดมศึกษาด้วยตนเองทุกสถาบัน ยกเว้นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาคใต้เพียงสถาบันเดียว

การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมด ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ดังนี้

1. แบบสำรวจเอกสารและแบบสำรวจสถาบัน นำผลจากการศึกษาในแต่ละสถาบัน มาประมวลเข้าด้วยกันและนำเสนอในภาพรวม โดยจำแนกเป็นกลุ่มสาขาวิชาแล้วนำเสนอผลในรูปความเรียง และความเรียงพร้อมตารางประกอบบรรยาย
2. แบบสำรวจจำนวนนักศึกษาใหม่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Box & Jenkins โดยวิธี Auto Regressive Integrated Moving Average Process of Order p,d,q (ARIMA p,d,q) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย
3. การสัมภาษณ์ ผลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำเสนอในรูปความเรียง

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัย สรุปผลการวิจัยไว้เป็น 2 ตอนคือ

- ส่วนที่ 1 รูปแบบและลักษณะหลักสูตรสาขาวิชาต่าง ๆ ในปัจจุบัน
- ส่วนที่ 2 แนวโน้มหลักสูตรสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในปีพุทธศักราช 2545

รายละเอียดของการวิจัย สรุปผลดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 รูปแบบ และลักษณะหลักสูตรสาขาวิชาต่าง ๆ ในปัจจุบัน

1. ความเป็นมา ปรัชญาหรือจุดมุ่งหมายของสถาบัน

1.1 ความเป็นมาของการตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ผู้ก่อตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีแรงจูงใจในการจัดตั้งสถาบันการศึกษา เนื่องจากความปรารถนาที่จะอุทิศตนเพื่อช่วยเหลือสังคม เพราะเห็นว่าสังคมไทยยังขาดแคลน การศึกษาในระดับอุดมศึกษา และในขณะเดียวกันก็มีผลทางจิตใจต่อผู้ก่อตั้ง นั่นคือ ความเป็นเกียรติยศและชื่อเสียงต่อวงศ์ตระกูล ในการที่ได้สร้างสถาบันอุดมศึกษาโดยจุดมุ่งหมายสำคัญคือ การสร้างประโยชน์ด้านการศึกษาให้แก่สังคมไทย และเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลในการจัดการอุดมศึกษา (สัมภาษณ์ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน)

1.2 ปรัชญาหรือจุดมุ่งหมายของสถาบัน

ผลการวิจัยพบว่า สามารถแบ่งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกจัดการศึกษาโดยผู้บริหารสถาบันจะกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับปรัชญาของสถาบันที่วางไว้ โดยเน้นปรัชญาสถาบันในทุกกลุ่มสาขาวิชา กลุ่มที่ 2 ไม่ได้ระบุปรัชญาหรือสถาบันไว้ แต่ผู้บริหารสถาบันได้กำหนดวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายไว้ชัดเจน คือ การเสริมสร้างการศึกษาให้กับเยาวชนโดยตรง และการแบ่งเบาภาระของรัฐในการจัดการอุดมศึกษา

นอกจากนี้ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีความเห็นร่วมกันว่า รัฐควรส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนให้ชัดเจนในทางปฏิบัติด้วย โดยกำหนดนโยบายและทิศทางการเปิดสาขาวิชาใหม่ ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐให้ชัดเจน เพราะในปัจจุบัน สถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ (วิทยาลัยครู) ได้เปิดสอนกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ด้านบริหารธุรกิจมากขึ้น ซึ่งเป็นผลกระทบโดยตรงต่อสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในต่างจังหวัด

2. หลักสูตรสาขาวิชาที่เปิดสอน

2.1 กลุ่มสาขาวิชาที่เปิดสอนในปัจจุบัน

หลักสูตรที่เปิดสอนในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2531 เมื่อจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา พบว่า กลุ่มสาขาวิชาที่เปิดสอนมากที่สุดคือ กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ (9 สถาบัน) รองลงมาเป็นกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์ ศาสนาและเทววิทยา กลุ่มสาขาวิชานิติศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาแพทยศาสตร์และวิชาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ กลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ (4 สถาบัน) รองลงมาอันดับ 3 คือ กลุ่มสาขาวิชาประยุกต์และวิจิตรศิลป์ (2 สถาบัน) ส่วนกลุ่มสาขาวิชาที่เปิดสอนน้อยที่สุดคือกลุ่มสาขาวิชาเกษตรศาสตร์ วนศาสตร์ และการประมง (1 สถาบัน)

หากพิจารณาตามจำนวนหลักสูตร พบว่า กลุ่มสาขาวิชาที่มีจำนวนหลักสูตรเปิดสอนมากที่สุด คือ กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ (72 หลักสูตร) รองลงมา คือกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์ ศาสนา และเทววิทยา (13 หลักสูตร) อันดับ 3 กลุ่มสาขาวิชาประยุกต์ และวิจิตรศิลป์ (9 หลักสูตร) อันดับ 4 กลุ่มสาขาวิชา วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ และกลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ (8 หลักสูตร) อันดับ 5 กลุ่มสาขาวิชาแพทยศาสตร์ และวิชาที่เกี่ยวข้องกับ

สุขภาพ (7 หลักสูตร) อันดับ 6 กลุ่มสาขาวิชาเกษตรศาสตร์ วนศาสตร์ และการประมง (2 หลักสูตร) อันดับสุดท้าย คือกลุ่มสาขาวิชานิติศาสตร์ ซึ่งไม่แยกสาขาวิชา (1 หลักสูตร)

2.2 วัตถุประสงค์ของหลักสูตรในแต่ละสาขาวิชา

การพิจารณาวัตถุประสงค์ของหลักสูตรจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา พบว่า วัตถุประสงค์ของทุกกลุ่มสาขาวิชา คือ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาเป็น อย่างดี รวมทั้งมีความรู้ความสามารถในวิชาการทั่วไป มีจริยธรรม คุณธรรม และจรรยาบรรณ ต่อวิชาชีพ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้ง ภาครัฐและเอกชน มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ (8 กลุ่มสาขาวิชา) รองลงมาคือ เพื่อส่งเสริมให้รู้จักศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง และสามารถวิเคราะห์เหตุการณ์ ต่าง ๆ ได้อย่างมีหลักเกณฑ์ และมีความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างด้วยตนเองได้ (5 กลุ่ม สาขาวิชา) อันดับที่ 3 คือ เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ความสามารถที่จะศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาได้ (4 กลุ่มสาขาวิชา) อันดับที่ 4 เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน โดยผลิตบัณฑิต ในสาขาที่มีความต้องการกำลังคน และเป็นการแบ่งเบาภาระด้านงบประมาณของรัฐบาล ตลอดจน เป็นการสนองนโยบายรัฐบาลที่ให้เอกชนจัดการศึกษาในสาขาที่มีความขาดแคลน (2 กลุ่ม สาขาวิชา)

2.3 การปรับปรุงหลักสูตร

เนื่องจากโครงสร้างหลักสูตรของ เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี ของทบวงมหาวิทยาลัยเป็นตัวกำหนดโครงสร้างหลักสูตร ดังนั้นแม้ว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ที่เปิดสอนเกินกว่า 5 ปี จะมีการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย และสอดคล้องกับความต้องการ ของสังคม ตลาดแรงงาน ตลอดจนการพัฒนาเศรษฐกิจ และธุรกิจของประเทศก็ตาม ก็ต้อง ดำเนินการให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตรที่พบจากเอกสารใน การปรับปรุงหลักสูตร คือ การปรับเปลี่ยนจำนวนหน่วยกิตรวมทั้งหลักสูตร การปรับหน่วยกิตใน หมวดวิชา การเปิดรายวิชาใหม่ การโยกย้ายและปรับปรุง เนื้อหารายวิชา โดยมุ่งไปสู่การตอบ สอนองความต้องการของตลาดแรงงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคเอกชน

2.4 ปัญหาและอุปสรรค

จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และผู้ทรงคุณวุฒิทาง การอุดมศึกษามีความเห็นสอดคล้องกันว่า ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มี 5 ประการคือ

2.4.1 ปัญหาด้านนักศึกษา ซึ่งเกิดกับสถาบันบางแห่ง โดยเฉพาะสถาบันขนาดเล็กที่อยู่ต่างจังหวัดไม่สามารถรับนักศึกษาเข้าเรียนได้ตามจำนวนที่ต้องการ

2.4.2 ปัญหาด้านคณาจารย์ที่ขาดแคลน และเสียค่าใช้จ่ายสูง โดยเฉพาะหัวหน้าสาขาวิชาที่มีวุฒิปริญญาโทในสถาบันภูมิภาค ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบจากงานวิจัยของอัญชลี สีตบุตร ที่พบว่า ปัญหาที่เกิดจากสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ข้อที่สำคัญ ได้แก่ การจัดหาหัวหน้าสาขาวิชาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในส่วนภูมิภาค และมีการเข้าออกของอาจารย์บ่อยมากทำให้พัฒนาการเรียนการสอนไม่ต่อเนื่อง

2.4.3 ปัญหาด้านสาขาวิชาที่เปิดสอน รัฐควรมีนโยบายด้านนี้ที่แน่นอน และควรสนับสนุนสาขาที่เอกชนทำได้ดี โดยไม่ส่งเสริมให้สถาบันของรัฐเปิดสอนในสาขานั้นๆ และควบคุมด้านคุณภาพมาตรฐานเป็นสำคัญ การพิจารณาหลักสูตรควรเปิดกว้างมากขึ้น และควรมีมาตรฐานที่ต่างกันบ้าง ซึ่งปัจจุบัน แม้ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยเฉพาะในภูมิภาค ต้องการจะสร้างหลักสูตรที่สอดคล้องกับความ ต้องการของท้องถิ่น จะไม่สามารถกระทำได้ เพราะติดขัดที่ต้องปฏิบัติตามได้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรฉบับเดียวกัน นอกจากนี้ การจัดทำหลักสูตรยังมี ลักษณะที่ต้องลอกเลียนหลักสูตรของสถาบันอื่นที่ผ่านการพิจารณาหลักสูตรแล้ว ทั้งนี้ เพื่อให้หลักสูตรได้ผ่านการพิจารณาของกรรมการพิจารณาหลักสูตร

2.4.4 ปัญหาด้านเงินทุน สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ประสงค์จะให้ มีระบบเงินกองทุนสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ซึ่งอาจให้กู้โดยคิดดอกเบี้ยต่ำ เพื่อจะได้พิจารณาสถาบัน ให้เจริญก้าวหน้าได้มากขึ้นกว่าปัจจุบัน อย่างไรก็ตามผู้ลงทุนจะต้องคำนึงถึงคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษามากกว่าผลกำไร สถาบันอุดมศึกษาเอกชน จะต้องตระหนักถึงความจริงที่ว่า สถาบัน การศึกษาที่มุ่ง เน้นด้านคุณภาพมาตรฐาน จะสามารถดึงดูดคนดีทั้งคณาจารย์ และนักศึกษาเข้า สถาบันได้

2.4.5 ปัญหาด้านความร่วมมือกับภาครัฐและภาคเอกชน การติดต่อขอความร่วมมือจะมีอุปสรรค หากไม่รู้จักเป็นการส่วนตัว ดังนั้นในภาครัฐ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีความประสงค์ให้บางมหาวิทยาลัย ส่งเสริมนโยบายความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา เอกชน และสถาบันอุดมศึกษาของรัฐอย่างชัดเจน ในการพัฒนาวิชาการ คือ ให้อาจารย์สถาบัน อุดมศึกษาของรัฐไปปฏิบัติงานในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้มากขึ้น ด้านภาคเอกชน ผู้บริหาร สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ได้ดำเนินการติดต่อกับภาคเอกชนบ้างแล้ว แต่เนื่องจากภาคเอกชน ยังไม่มีความเข้าใจสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเท่าที่ควร และมีทัศนคติต่อบัณฑิตจากสถาบันอุดมศึกษา

เอกชนว่าด้อยกว่าบัณฑิตของสถาบันของรัฐ ทำให้การประสานงานเมื่ออุปสรรค จะต้องอาศัยความพยายามในการติดต่อและทำความเข้าใจอย่างต่อเนื่องต่อไป

3. จำนวนนักศึกษาใหม่จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา

3.1 จำนวนนักศึกษาใหม่จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาและปีการศึกษา

ด้านจำนวนนักศึกษา หากวิเคราะห์จากข้อมูลรายปี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2520-2531 พบว่ากลุ่มสาขาวิชาที่มีผู้เรียนมากที่สุดเป็นอันดับ 1 คือ มีนักศึกษาเข้าเรียนเฉลี่ยรายปีมากที่สุด คือ กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ (4002 คน) อันดับที่ 2 คือ กลุ่มสาขาวิชานิติศาสตร์ (717 คน) อันดับที่ 3 กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์ ศาสนา และ เทววิทยา (405 คน) อันดับที่ 4 กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ (191 คน) อันดับที่ 5 กลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ (157 คน) อันดับที่ 6 กลุ่มสาขาวิชาแพทยศาสตร์และวิชาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ (138 คน) อันดับที่ 7 กลุ่มสาขาวิชาเกษตรศาสตร์ และอันดับสุดท้าย กลุ่มสาขาวิชาประยุกต์และวิจิตรศิลป์ (50 คน)

3.2 การเพิ่มลดของจำนวนนักศึกษาตามปีการศึกษา

จากการศึกษาการเพิ่ม-ลด ของจำนวนนักศึกษาในแต่ละปีการศึกษา พบว่ากลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ เป็นกลุ่มสาขาวิชาที่มีนักศึกษาใหม่เพิ่มขึ้นทุกปีการศึกษา สำหรับกลุ่มสาขาวิชาที่มีการเพิ่มมากกว่าการลด มี 5 กลุ่มสาขาวิชา คือ กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์ ศาสนา และ เทววิทยา กลุ่มสาขาวิชาประยุกต์และวิจิตรศิลป์ กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ และกลุ่มสาขาวิชาแพทยศาสตร์และวิชาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ และกลุ่มสุดท้ายคือ มีบางปีการศึกษามีจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาและบางปีการศึกษามีจำนวนนักศึกษาลดลงจากปีการศึกษาที่ผ่านมา คือ กลุ่มสาขาวิชานิติศาสตร์ และ กลุ่มสาขาวิชาเกษตรศาสตร์ วนศาสตร์ และการประมง

3.3 อัตราส่วนจำนวนนักศึกษารับเข้าใหม่ต่อจำนวนผู้สมัคร

จากอัตราส่วนระหว่างจำนวนนักศึกษารับเข้าใหม่ต่อจำนวนผู้สมัคร ระหว่างปีการศึกษา 2525-2531 จาก 6 สถาบัน พบว่า กลุ่มสาขาวิชาแพทยศาสตร์ และวิชาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ มีผู้สนใจสมัครสอบมากที่สุด (1:22.22) กลุ่มสาขาวิชาที่มีผู้สนใจสมัครสอบมากเป็นอันดับที่ 2 คือ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ (1:10.99) รองลงมาเป็นอันดับที่ 3 คือกลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ (1:5.18) อันดับที่ 4 กลุ่มสาขาวิชาประยุกต์

และวิจิตรศิลป์ (1:2.49) รองลงมาอันดับที่ 5 และ 6 ตามลำดับคือ กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ (1:1.84) กลุ่มสาขาวิชานิติศาสตร์ (1:1.25) และกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์ ศาสนา และ เทววิทยา อันดับสุดท้าย (1:0.97) จากการสัมภาษณ์อธิการบดี หรืออธิการ มีความเห็น สอดคล้องกันว่า แมว่ากลุ่มสาขาวิชาแพทยศาสตร์และวิชาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ และกลุ่มสาขา วิชาวิศวกรรมศาสตร์ จะได้รับความนิยม และเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานก็ตาม แต่สถาบัน จะเปิดสอนได้เมื่อมีความพร้อม และสามารถหาได้มีประสิทธิภาพเพราะต้องการคุณภาพมาตรฐาน เป็นประการสำคัญ ดังนั้นหากสถาบันมีความพร้อมไม่พอเพียง ทั้งด้านเงินทุน คณาจารย์ และ ความถนัด จะไม่เปิดสอน

4. ประเภทหน่วยงานที่บัณฑิตประกอบอาชีพ

จากการศึกษาข้อมูลเรื่อง ภาวะการหางานทำของบัณฑิต ที่เผยแพร่โดยทบวง มหาวิทยาลัย สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีบัณฑิตสำเร็จการศึกษาแล้ว รวม 7 สถาบัน คือ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยพายัพ วิทยาลัยศรีอีสาน วิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ และวิทยาลัยหัวเฉียว รวมทุกสาขาวิชา พบว่า บัณฑิต ที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ประกอบอาชีพ โดยการทำงานในบริษัท/เอกชน เป็นอันดับที่ 1 (ร้อยละ 64.38) อันดับรองลงมาคือ ประกอบอาชีพในส่วนราชการ (ร้อยละ 17.94) รองลงมาอันดับที่ 3 คือ ประกอบอาชีพอิสระ (ร้อยละ 8.60) อันดับที่ 4 และ 5 ได้แก่ ประกอบอาชีพโดยทำงานในรัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 8.17) ทำงานองค์การระหว่าง ประเทศ (ร้อยละ .50) และอันดับสุดท้ายไม่ระบุหน่วยงานที่ประกอบอาชีพ (ร้อยละ .41) จากการสัมภาษณ์ อธิการบดี/อธิการ พบว่า ได้จัดเนื้อหาทรายวิชาในหลักสูตรให้สอดคล้องสนอง ตอบกับธุรกิจเอกชนเป็นหลัก เนื่องจากเป็นตลาดแรงงานที่ใหญ่พอที่จะรองรับบัณฑิตได้ และได้ เน้นการประกอบอาชีพอิสระ โดยให้นักศึกษาจัดตั้งบริษัทจำลอง เป็นต้น

5. การบริหารหลักสูตร

การศึกษาเอกสารจากระเบียบการประจำปีการศึกษา 2531 และแบบสำรวจ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนทั้ง 11 แห่ง พบข้อมูลรวม 6 ด้าน คือ เวลา สถานที่ แหล่งทรัพยากร องค์กร ขบวนการ และผลผลิต ดังนี้

1. เวลา (Time) ได้แก่ ปฏิทินการศึกษาและเวลาการเรียนการสอน ปฏิทินการศึกษาเป็นระบบทวิภาค แบ่งการศึกษาเป็น 2 ภาค ภาคเรียนที่ 1 (ภาคต้น) และภาคเรียนที่ 2 (ภาคปลาย) ระยะเวลาเรียนแต่ละภาคไม่ต่ำกว่า 16 สัปดาห์ และอาจมีภาคฤดูร้อน ซึ่งสถาบันส่วนใหญ่จะเปิดสอนภาคฤดูร้อนด้วยแต่ไม่นับเป็นภาคเรียนปกติ ยกเว้นคณะพยาบาลศาสตร์ จัดการเรียนการสอนภาคฤดูร้อนเป็นการศึกษาภาคบังคับ ภาคเรียนที่ 1 ทว่าการเรียนการสอนระหว่างเดือนมิถุนายน-เดือนตุลาคม ภาคเรียนที่ 2 เดือนพฤศจิกายน-เดือนมีนาคม และภาคฤดูร้อนเดือนเมษายน - เดือนพฤษภาคม

ระยะเวลาในการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี นักศึกษาปกติมีระยะเวลาการศึกษาไม่ต่ำกว่า 3 ปีครึ่ง และไม่เกิน 8 ปี นักศึกษาภาคค่ำมีระยะเวลาศึกษาไม่ต่ำกว่า 4 ปีครึ่ง และไม่เกิน 10 ปี

เวลาการเรียนการสอน	ภาคปกติ	เวลา	8.00 - 17.00 น.
	ภาคค่ำ	เวลา	17.00 - 20.00 น.
เวลาดำเนินการห้องสมุด		เวลา	8.00 - 16.30 น.
	กรณีมีภาคค่ำ	เวลา	8.00 - 19.30 น.
		หรือ	8.00 - 20.00 น.

วันหยุดประจำสัปดาห์ ส่วนมากสถาบันไม่มีการเรียนการสอนในวันอาทิตย์ กับวันเสาร์ หรือวันจันทร์

การรับเข้าศึกษา มี 5 วิธีคือ การสอบคัดเลือกของสถาบัน การสอบคัดเลือกร่วมกับทบวงมหาวิทยาลัย การคัดเลือกด้วยวิธีเทียบโอน การคัดเลือกจากผู้จบระดับอนุปริญญา หรือเทียบเท่า และการรับเข้าโครงการพิเศษ เวลาการรับสมัคร อยู่ในช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม และทำการสอบคัดเลือกปีละ 1 ครั้ง ในประมาณสัปดาห์ที่ 4 ของเดือนพฤษภาคม หรือสัปดาห์แรกของเดือนมิถุนายน ซึ่งเป็นช่วงหลังจากประกาศผลสอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

การลงทะเบียน จะเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของทบวงมหาวิทยาลัย นักศึกษาภาคปกติลงทะเบียนได้ 12-22 หน่วยกิต นักศึกษาภาคค่ำ 6-12 หน่วยกิต สำหรับภาคฤดูร้อน นักศึกษาภาคปกติลงทะเบียนได้ 6-9 หน่วยกิต และนักศึกษาภาคค่ำ ลงทะเบียน 3-6 หน่วยกิต การแสดงผลการศึกษาใช้ระบบตัวอักษร (Letter Grading System) ทุกสถาบัน

และอาจมีการลงทะเล เป็นแบบร่วมฟังบรรยาย (Audit) การจัดทดสอบพื้นฐานความรู้ก่อนการศึกษา และการจัดให้เรียนเพิ่มกรณีสอบไม่ผ่าน

สภาพนักศึกษา มี 2 ประเภท คือนักศึกษาปกติ คือผู้ที่ได้คะแนนเฉลี่ยสะสม ไม่ต่ำกว่า 2.00 และนักศึกษารอพินิจ คือผู้ที่ได้คะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 1.50-1.99 การฟื้นฟูสภาพการศึกษา จะพิจารณาจาก 2 กรณี คือกรณีเป็นนักศึกษาใหม่ที่เข้าศึกษาภาคแรกสอบได้คะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 1.75 กรณีนักศึกษาทั่วไป สอบได้คะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 1.50 เป็นเวลา 2 ภาคการศึกษาติดต่อกัน

การสำเร็จการศึกษาและการให้ปริญญา นักศึกษาต้องสอบได้ครบจำนวนหน่วยกิตตามหลักสูตร และได้เต็มคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของทบวงมหาวิทยาลัย แต่บางสถาบันได้กำหนดเพิ่มเติมว่านักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษา สอบได้คะแนนเฉลี่ยสะสมในหมวดวิชาเอก หรือวิชาแกนไม่น้อยกว่า 2.00 ด้วย ส่วนผู้ที่คะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00 แต่เรียนครบหลักสูตร สถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่จะให้โอนปริญญา สำหรับสถาบันเฉพาะทางที่เปิดสอนสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ ได้กำหนดเงื่อนไขให้ผู้สำเร็จการศึกษา ต้องทำงานเป็นพยาบาลในโรงพยาบาลที่สถาบันการศึกษานั้น ๆ ดำเนินการ เป็นเวลา 2 ปี โดยได้รับเงินเดือนตามอัตราโรงพยาบาล

สรุปได้ว่าด้านเวลา สถาบันอุดมศึกษาเอกชน จัดปฏิทินการศึกษาไม่แตกต่างกัน และมีระบบเดียวคือระบบทวิภาค ส่วนเวลาการเรียนการสอนนั้น มีหลากหลายเพิ่มขึ้น คือนอกจากสอนในเวลาราชการแล้วยังมีการสอนหลังเวลาราชการ และในวันหยุดประจำสัปดาห์ด้วย และหลักสูตรต่อเนื่องที่เปิดสอนภาคปกติและภาคค่ำ ซึ่งได้รับความนิยมจากผู้เรียนเพิ่มขึ้น ความหลากหลายในด้านของการจัดปฏิทินการศึกษาระบบอื่น อาทิ แบบไตรภาค จุดภาค หรือโมดูล ตามแนวของ เบอร์ควิส ยังไม่มีการจัด สำหรับตารางเวลาเรียนใน 5 รูปแบบของเบอร์ควิส เวลาการเรียนการสอนสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนิยมทำการเรียนการสอนทั้งวัน ธรรมดา-ในเวลาราชการ วันธรรมดา-ตอนเย็น และวันหยุดราชการ ส่วนการจัดในช่วงฤดูร้อน จะถือเป็นช่วงเวลาที่นักศึกษานอกกลุ่มสาขาวิชาแพทยศาสตร์ฯ (พยาบาล) ต้องเรียนเสมือนภาคปกติ แต่การจัดการสอนในวันธรรมดา ช่วง 7.00-9.00 น. หรือช่วงพักกลางวัน 12.00-13.00 น. ได้จัดให้กับนักศึกษาปกติของสถาบัน ซึ่งจะเริ่มขึ้นเรียนเวลา 8.00 น. และบางรายวิชาอาจจัดการสอนในช่วงพักกลางวัน

2. สถานที่ (Space) สถานที่ แบ่งออกเป็น สถานที่ที่ใช้ในการเรียน การสอน และพื้นที่นอกเหนือจากที่ใช้ในการเรียนการสอน

พื้นที่ที่ใช้ในการเรียนการสอน คืออาคารเรียน ซึ่งมีทั้งอาคารเรียนของ คณะ และอาคารเรียนรวม สถาบันส่วนใหญ่จัดสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียน เช่น พัดลม ไม้โครโฟน เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เป็นต้น ส่วนสถาบันบางแห่งในกรุงเทพมหานคร ติดตั้ง เครื่องปรับอากาศในห้องเรียน เช่น ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องสัมมนา และห้องเรียนรวมขนาดใหญ่ เป็นต้น โดยสถาบันขนาดใหญ่จะจัดห้องที่เป็นลักษณะอเนกประสงค์ เพื่อให้ใช้งานได้หลายลักษณะ เช่น มีห้องประชุมใหญ่ที่สามารถใช้เป็นห้องเรียนรวมขนาดใหญ่ และสามารถปรับขนาดห้องได้ตามความเหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ เช่น เป็นห้องเรียนขนาดเล็ก ขนาดใหญ่ ห้องประชุมหรือสัมมนา เป็นต้น

พื้นที่นอกเหนือจากการเรียนการสอน ได้แก่ ห้องสมุด หอพักนักศึกษา ห้องพักอาจารย์ และห้องอื่น ๆ

ด้านห้องสมุดส่วนใหญ่จะติดพัดลมทั้งห้อง และมีบริการด้านสไลด์

ด้านหอพักนักศึกษา สถาบันเฉพาะทาง และสถาบันที่สอนในสาขาวิชา พยาบาลศาสตร์ จัดหอพักนักศึกษาสถาบันที่จัดหอพักมีรวม 4 สถาบัน เป็นสถาบันต่างจังหวัด 2 สถาบัน และไม่มีการจัดกิจกรรมทางวิชาการที่เสริมการเรียนการสอนในหอพัก

ด้านห้องพักอาจารย์มีทั้งการกั้นห้อง เฉพาะสำหรับอาจารย์อาวุโส และ การให้อาจารย์ในภาควิชาเดียวกันอยู่รวมกัน

ห้องอื่น ๆ เช่น ห้องกิจกรรมนักศึกษาจะมีทุกสถาบัน แต่ไม่ได้จัดห้องพิเศษ สำหรับให้นักศึกษาทำานหรือทำากการบ้าน ซึ่งส่วนใหญ่ักศึกษาสามารถนั่งทำานในห้องสมุดได้ สถาบันในกรุง เทพจะมีสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องสมุดมากกว่าสถาบันในต่างจังหวัด จากการ สัมภาษณ์อธิการบดี และอธิการ พบว่า มีการนำนักศึกษาทัศนศึกษา หรือพบปะ เพื่อแลกเปลี่ยน ทัศนคติ ส่วนการไปทัศนศึกษาต่างประเทศ จะเป็นในรูปของการฝึกงาน ซึ่งผู้เรียนจะต้องออก ค่าใช้จ่ายเอง

3. ทรัพยากร (Resources) ด้านคณาจารย์ และวัสดุอุปกรณ์เสริมการศึกษา พบว่า คณาจารย์ที่สอนมีทั้ง อาจารย์ประจำ อาจารย์พิเศษ วิทยากรที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขา วิชา หรือผู้มีประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพ ด้านทรัพยากรบุคคลอื่น ๆ อาทิ นักศึกษาตัวเตอรื สถาบันไม่ได้ดำเนินการจัด แต่ผู้เรียนได้จัดพบทวนกันเองระหว่างกลุ่มเพื่อนอยู่แล้ว นอกจากนี้

อธิการบดี ของสถาบันบางแห่งได้มีบทบาทในการนำนักศึกษาไปพบปะพูดคุยกันเป็นประจำทุกปี เพื่อสอดแทรกปรัชญาในการดำรงชีวิต สำหรับด้านวัสดุอุปกรณ์เสริมการศึกษา จัดในรูปแบบของ หน่วยโสตทัศนอุปกรณ์ หรือศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา (8 สถาบัน) ห้องสตูดิโอ (1 สถาบัน) ศูนย์บริการถ่ายเอกสาร (6 สถาบัน) ห้องคอมพิวเตอร์ ใช้ในการเรียนการสอน (5 สถาบัน) และสถาบันบางแห่งกำลังดำเนินการจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ปริมาณหนึ่งสือในห้องสมุดมีสถาบัน 6 แห่ง ที่มีปริมาณหนังสือมากกว่าเกณฑ์ทวงแต่สถาบันอีก 5 แห่ง กำลังดำเนินการจัดซื้อ

4. องค์กร (Organization) พบว่า ทุกสถาบันจัดหลักสูตรที่มีการประสาน ปรินญาบัตร อย่างน้อย 1 หลักสูตร จัดโปรแกรมการศึกษาที่ประกอบด้วย วิชาเอก วิชาการ ศึกษาทั่วไป และวิชาเลือก การจัดการบริหารงานบริหารประกอบด้วย คณะ ภาควิชา และสาขาวิชา การจัดโปรแกรมการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มี 2 รูปแบบ คือ โปรแกรมจัดเฉพาะ สำหรับสถาบันเฉพาะทาง ซึ่งจะประกอบด้วยวิชาเอก วิชาการศึกษาทั่วไป เฉพาะวิชาเลือก เช่นเดียวกับหลักสูตรทั่ว ๆ ไป ทั้งนี้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีของ ทบวงมหาวิทยาลัย ส่วนโปรแกรมที่นักศึกษาทำสัญญาตกลง เรียนกับผู้สอนยัง ไม่มีในระดับปริญญาตรี การจัดหน่วยงานบริการ มีรูปแบบเดียวคือ เฉพาะศาสตร์ โดยมีสาย การบริหารจากคณะ ไปยังภาควิชา และสาขาวิชา และพบว่าไม่มีรูปแบบอื่น

5. ขบวนการ (Procedures) การวางแผนการเรียนการสอน การกำหนด หน่วยกิต รูปแบบการสอน และการวัดและประเมินผล เป็นความรับผิดชอบของคณาจารย์ โดย การจัดหลักสูตร อาจมีภาควิชา หรือคณะเป็นผู้รับผิดชอบ การเปิดสาขาวิชาใหม่ ต้องได้รับความ เห็นชอบตามลำดับขั้นจนถึงสภามหาวิทยาลัย หรือสภาวิทยาลัย การสอนส่วนใหญ่ใช้วิธีการ สอนแบบบรรยายเป็นหลัก การวัดผล จะวัดจากการสอบปลายปี รวมทั้งการสอบระหว่างปี และ งานที่มอบหมายให้นักศึกษาทำ

6. ผลผลิต (Outcomes) เนื่องจากสถาบันยังไม่ได้ดำเนินการประเมินผล บัณฑิตจากหน่วยงานที่รับบัณฑิตไปทำงานอย่างเป็นทางการ แต่จากวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ ผู้วิจัยได้ศึกษาทุกกลุ่มสาขาวิชา สรุปได้ว่า มี 6 ประเด็นคือ

6.1 คุณลักษณะบัณฑิต ตรงตามจุดมุ่งหมายพื้นฐาน หรือปรัชญาของสถาบัน

6.2 ความรู้ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชา และการสร้าง

ทัศนคติ สถาบันได้ระบุไว้ชัดเจน

6.3 สร้างความชำนาญพื้นฐานเพียงพอที่จะแสวงหาความรู้เพิ่มเติม

หรือพัฒนาตนเองให้มีความสามารถเพิ่มขึ้น

6.4 กิจกรรมต่าง ๆ ที่สถาบันจัด เป็นไปเพื่อพัฒนาตัวนักศึกษาให้มีคุณลักษณะ เฉพาะตามที่สถาบันประสงค์ เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ความสามารถที่จะสร้างประโยชน์ต่อตนเอง สถาบันการศึกษา สังคมและประเทศชาติได้

6.5 โครงสร้างหลักสูตรที่จะจัดเตรียมคุณสมบัติต่าง ๆ ให้นักศึกษา เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัย หลักสูตรจึงไม่มีความแตกต่าง และการมีมาตรฐานกลางนี้เองทำให้หลักสูตรไม่มีความแตกต่าง ๆ ในแนวคิดและปรัชญาอย่างจริงจัง

6.6 ทรัพยากรพื้นฐานที่จะสามารถพัฒนาให้เกิดความสามารถเฉพาะตัว ได้เสริมไว้ในหลักสูตร โดยการปรับปรุงหลักสูตรเป็นระยะ ๆ และแทรกไว้ในการเรียนการสอน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรที่เน้นให้ออกไปปฏิบัติงาน

6.7 การประเมินผลบัณฑิต มีบางสถาบันที่กําลังดำเนินการ

ส่วนที่ 2 แนวโน้มหลักสูตรสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในปี พ.ศ. 2545

1. แนวโน้มการเปิดหลักสูตรใหม่ในอนาคต

สถาบันอุดมศึกษาจะกระทำใน 2 รูปแบบ คือเปิดหลักสูตรในแนวลึกและแนวกว้าง สถาบันที่เปิดสาขาวิชาระดับปริญญาตรีครบตามที่สถาบันกำหนดไว้ จะมุ่งเปิดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามากขึ้น และจะเปิดหลักสูตรระดับปริญญาเอก ส่วนสถาบันที่มีปัญหาด้านจำนวนนักศึกษา จะขยายการศึกษา โดยเปิดหลักสูตรต่อเนื่อง การเปิดหลักสูตรใหม่ สถาบันจะพิจารณาจากความพร้อม และความถนัดของสถาบันเป็นหลัก เนื่องจากจะต้องแข่งขันด้านคุณภาพมาตรฐานเป็นสำคัญ มีบางสถาบันที่จะจัดการเรียนการสอนในวิทยาเขตต่างจังหวัดให้อยู่ในรูปของวิทยาลัยชุมชน นอกจากนี้สถาบันในต่างจังหวัดทุกสถาบัน ให้ความเห็นสอดคล้องกันว่าควรมีหลักสูตรที่เป็นลักษณะเฉพาะท้องถิ่นมากขึ้น เพื่อการพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นนั้น ๆ และไม่ควรมีติดกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรเพียงประการเดียว

2. แนวโน้มจำนวนนักศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาต่าง ๆ ในอนาคต

การคาดคะเนแนวโน้มจำนวนนักศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มสาขาวิชาต่าง ๆ ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 11 สถาบัน ในอีก 15 ปีข้างหน้า คือ ปี พ.ศ. 2545 พบว่ากลุ่มสาขาวิชาที่คาดว่าจะมีนักศึกษาเพิ่มมากที่สุดคือ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ ร้อยละ

197.05 โดยภาคปกติมีแนวโน้มจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นร้อยละ 158.82 ภาคค่ำเพิ่มขึ้นร้อยละ 298.80

กลุ่มสาขาวิชาที่คาดว่าจะมีจำนวนนักศึกษาเพิ่มมากเป็นอันดับที่สองคือ กลุ่มสาขาวิชา แพทยศาสตร์และวิชาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ และกลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ จะมีจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นร้อยละ 128.32

กลุ่มสาขาวิชาที่มีแนวโน้มว่าจะมีนักศึกษาเพิ่มมากเป็นอันดับที่สี่ กลุ่มสาขาวิชา สังคมศาสตร์ ร้อยละ 126.50 การที่กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ยังมีแนวโน้มจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นนั้น เพราะจะเพิ่มในสาขาวิชาธุรกิจบริการ และการสื่อสารมวลชน โดยมีแนวโน้มจำนวนนักศึกษาเพิ่มในภาคค่ำสูงกว่าภาคปกติ ในอีก 15 ปีข้างหน้าจะมีจำนวนนักศึกษาภาคปกติเพิ่มขึ้นร้อยละ 104.74 ภาคค่ำเพิ่มขึ้นร้อยละ 255.18

อันดับที่ห้า กลุ่มสาขาวิชาเกษตรศาสตร์ วนศาสตร์ และการประมง ที่มีแนวโน้มว่าจะมีผู้สนใจเรียนไม่มาก คือมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 44.90 ในปีการศึกษา 2535 และจำนวนนักศึกษาจะไม่เพิ่มขึ้น

อันดับที่หก กลุ่มสาขาวิชานิติศาสตร์ มีแนวโน้มว่าในอีก 15 ปีข้างหน้า จะมีจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 38.94 โดยในภาคปกติจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 26.69 ภาคค่ำเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.60

อันดับที่เจ็ด กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์ ศาสนา และ เทววิทยา มีแนวโน้มจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นในอีก 15 ปีข้างหน้า ร้อยละ 38.77 โดยจะมีจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นทุกช่วงเวลา 5 ปี

อันดับที่แปด กลุ่มสาขาวิชาประยุกต์และวิจิตรศิลป์ที่มีแนวโน้มจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.98

ภาพรวมแนวโน้มจำนวนนักศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาต่าง ๆ 8 กลุ่มสาขาวิชาของระดับปริญญาตรี ซึ่งในปัจจุบันรูปแบบการเรียนนอกจากการเปิดสอนภาคปกติแล้ว การศึกษานอกเวลา ราชการ หรือการศึกษาภาคค่ำ จะได้รับความนิยมจากผู้เรียนสูงขึ้น โดยพิจารณาจากแนวโน้มจำนวนนักศึกษากลุ่มสาขาวิชาที่มีการเรียนการสอนภาคค่ำ ได้แก่ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ ธรรมชาติ ภาคค่ำ ในอีก 15 ปีข้างหน้า จะมีจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นร้อยละ 298.80 ในขณะที่ภาคปกติ มีอัตราการเพิ่ม ร้อยละ 158.82 กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ภาคค่ำจะมีอัตราการเพิ่มร้อยละ 255.18 ส่วนภาคปกติมีอัตราการเพิ่มร้อยละ 104.74 เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความเป็นมาของการตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน สถาบันอุดมศึกษาเอกชนทั้ง 11 สถาบัน ได้รับการก่อตั้งขึ้นเนื่องจากต้องการสร้างประโยชน์ทางการศึกษาให้แก่สังคม และตอบสนองนโยบายรัฐบาลในการแบ่งเบาภาระการจัดการศึกษา (สัมภาษณ์ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน) สถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้รับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพิ่มขึ้น คือ จากร้อยละ 5 ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 3 เป็นร้อยละ 29 ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 และคาดว่าจะในช่วงปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 จะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 30.4 (แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 2529) แสดงว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนสามารถสนองตอบวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งสถาบันได้
2. ประชญา หรือจุดมุ่งหมายของสถาบัน ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ผู้บริหารระดับสูง เป็นผู้กำหนดจุดมุ่งหมาย และทิศทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับปรัชญาของสถาบัน โดยได้เน้นปรัชญาของสถาบัน ในทุกกลุ่มสาขาวิชาที่เปิดสอน การที่ผู้บริหารมีบทบาทในการกำหนดจุดมุ่งหมายของสถาบันนั้น เนื่องจากผู้บริหารระดับสูงส่วนมากเป็นผู้ก่อตั้งสถาบัน และเป็นเจ้าของสถาบันทั้งในรูปแบบของประธานมูลนิธิ หรือกรรมการมูลนิธิ รวมทั้งเป็นอธิการบดี หรืออธิการ จึงมีบทบาทสำคัญที่สุด กุญชรী คำชาย (2523) พบว่ากลุ่มอำนาจที่มีอิทธิพลมากที่สุดในการกำหนดจุดมุ่งหมายของวิทยาลัยเอกชน ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร
3. หลักสูตรสาขาวิชาที่เปิดสอน กลุ่มสาขาวิชาที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนยกเว้นสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทาง เปิดสอน คือ กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาขาวิชาทางด้านบริหารธุรกิจ และพาณิชยการ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานสภาพการ จัดและการขยายตัวของสถาบันอุดมศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2531) กุญชรী คำชาย (2523) สมหมาย จันทรเรือง (2529) และ สมบัติ วัจนะสาริกากุล (2524) เพราะกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ด้านบริหารธุรกิจและพาณิชยการ เป็นสาขาวิชาที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจัดการเรียนการสอนมาตั้งแต่เริ่มมีสถาบันอุดมศึกษาเอกชนขึ้นในประเทศไทย จึงมีความพร้อมและความชำนาญ และสาขาวิชาดังกล่าวเป็นสาขาวิชาที่มีค่าใช้จ่ายและค่าลงทุนที่ไม่สูงมากนัก และมีอาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถในวิชาที่สอน ตลอดจนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักศึกษา

จำนวนหลักสูตรที่เปิดสอน สถาบันอุดมศึกษาเอกชนเปิดสอนในกลุ่มสาขาวิชา สังคมศาสตร์ ถึง 72 หลักสูตร จากจำนวนหลักสูตรที่เปิดสอนรวมกันทุกกลุ่มสาขาวิชา จำนวน 120 หลักสูตร โดยเป็นหลักสูตรในหมวดสาขาวิชาบริหารธุรกิจและพาณิชยการ 49 หลักสูตร หมวดสาขาวิชาสังคมพฤติกรรมศาสตร์ 15 หลักสูตร หมวดสาขาวิชาธุรกิจบริการ 6 หลักสูตร หมวดสาขาวิชาสื่อสารมวลชน 2 หลักสูตร สามารถชี้ได้ชัดเจนว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมุ่งเน้น การเปิดสาขาวิชาที่ตอบสนองภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมหมาย จันท์เรือง ที่พบว่าเป้าประสงค์ด้านการสอนและการผลิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยเอกชนมุ่งจัดการเรียนการสอน 3 ด้าน คือ ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ โดยมีจุดเด่นอยู่ที่สาขาบริหาร ธุรกิจและงานวิจัยของ ผู้สดี ถาวรกุล ที่พบว่า สถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่เปิดดำเนินการสอนระดับปริญญาตรีในกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์มากที่สุด คณะที่เปิดสอนทุกสถาบันเหมือนกันคือ บริหารธุรกิจ ยกเว้น สถาบันเฉพาะทาง คือ คณะพยาบาลศาสตร์

4. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรในแต่ละกลุ่มสาขาวิชา

การที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนกำหนดวัตถุประสงค์หลักข้อแรกของหลักสูตร เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชา และเทียบพร้อมด้วยคุณภาพและจรรยาบรรณนั้น เพื่อให้บัณฑิตสามารถประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อได้รวมทั้งมีความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ ซึ่งโดยความเป็นจริงของสังคมแล้ว ผู้ที่มีความสามารถในทางวิชาการ จึงจะสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีชื่อเสียง ความซื่อสัตย์เป็นสิ่งสร้างสรรค์ให้เกิดความสุข วัตถุประสงค์อันดับที่สอง คือ การเน้นให้บัณฑิตประกอบอาชีพอิสระ ได้นั้นเป็นหัวใจของการทำพานในปัจจุบันซึ่ง เป็นยุคที่มีการแข่งขันสูง อาชีพต่าง ๆ ต้องแย่งกันทำ หากบัณฑิตไม่สามารถสร้างงานเองได้ ก็จะต้องตกงาน และเป็นปัญหาของสังคมต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ อัญชลี สีตบุตร ที่พบว่าความต้องการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ต้องการส่งเสริมจากทบวงมหาวิทยาลัยด้านวิชาการ โดยลักษณะความต้องการในระดับมาก 5 ข้อแรก ข้อ 1 คือ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ สามารถสร้างงานและประกอบอาชีพอิสระ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรรองลงมาเป็นอันดับที่สาม คือ เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ความสามารถที่จะศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาได้ อันดับที่ยี่ เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน โดยผลิตบัณฑิตในสาขาที่มีความต้องการกำลังคน และ เป็นการแบ่งเบาภาระด้านงบประมาณของรัฐบาล ตลอดจนเป็นการสนองนโยบายรัฐบาลที่ ให้เอกชนจัดการศึกษาในสาขาที่มีความขาดแคลน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กุญชรีย์ คำชาย ที่พบว่า จุดมุ่งหมายในปัจจุบันของวิทยาลัยเอกชน ด้านผลิต ประกอบด้วยการพัฒนาผู้เรียนใน

ด้านสังคม และจริยธรรม และจุดมุ่งหมายตามที่คาดหวังว่าควรจะเป็นด้านผลผลิต ประกอบด้วย การเน้นการทางสติปัญญาของผู้เรียน การตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน การฝึกให้ผู้เรียนมีมนุษยสัมพันธ์ การพัฒนาผู้เรียนในด้านสังคม และจริยธรรม

5. การปรับปรุงหลักสูตร

การที่ทบวงมหาวิทยาลัยใช้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่เป็นเกณฑ์กลางเหมือนกันทั่วประเทศ ทำให้ทุกสถาบันต้องถือปฏิบัติตาม ซึ่งในส่วนที่เป็นประโยชน์คือ คงคุณภาพมาตรฐานกลางไว้ แต่ส่วนเสียก็คือ สถาบันทุกแห่งต้องถูกกำหนดกฎเกณฑ์ ให้ปฏิบัติตามเดียวกัน จึงไม่มีความหลากหลายเกิดขึ้น หลักสูตรทุกสถาบันต้องลอกเลียนกันไปเพื่อให้สามารถผ่านการพิจารณาของทบวงมหาวิทยาลัย สถาบันอุดมศึกษาเอกชนไม่สามารถปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นได้และยังต้องเผชิญกับปัญหาการสรรหาผู้สอนประจำ และผู้สอนพิเศษที่มีคุณภาพ ตามสัดส่วนที่ทบวงกำหนดด้วย สถาบันอุดมศึกษาเอกชนขนาดเล็กจึงประสบปัญหารุนแรงกว่าสถาบันขนาดใหญ่

ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประไพพรรณ โพธิ์กระจ่าง ที่พบว่า วิทยาลัยเอกชนส่วนใหญ่มีประสบปัญหาในการสรรหาผู้สอนประจำ และผู้สอนพิเศษที่มีวุฒิและประสบการณ์สูง นอกจากนี้สถานภาพทางการเงินส่วนใหญ่ยังไม่อยู่ในสภาพที่จะเอื้ออำนวยต่อการจัดการอุปกรณ์และบริหารทางการศึกษา

6. สาขาวิชาที่นักศึกษาสนใจเลือกศึกษา

จากการสัมภาษณ์อธิการบดี/อธิการ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า สาขาที่กำลังได้รับความนิยมจากผู้เรียน และเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน คือ บุคลากรทางด้านสาธารณสุข วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และรัฐบาลสนับสนุนให้ภาคเอกชนมีบทบาทในการผลิตบุคลากรในสาขาเหล่านี้ด้วย แต่เนื่องจากการลงทุนสูง สถาบันจึงจะเปิดสอนเมื่อมีความพร้อมทั้งด้านเงินทุน และคณาจารย์ เพราะจะสามารถทำได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บัณฑิตมีคุณภาพและมาตรฐาน ปัจจุบันมีสถาบันอุดมศึกษาเอกชนบางสถาบันเท่านั้นที่มีศักยภาพ และความพร้อมที่จะเปิดสอนและ/หรือขยายหลักสูตรในกลุ่มสาขาวิชาดังกล่าว จากผลการวิจัย พบว่า สาขาวิชาที่มีแนวโน้มมีนักศึกษาเพิ่มขึ้น 3 ลำดับแรก คือ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ กลุ่มสาขาวิชาแพทยศาสตร์และวิชาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ และกลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เสริมศรี สวานไพรินทร์ ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเลือกสาขาวิชาและสถานที่ที่จะศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่า

นักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์มีค่าความนิยมในการเลือกสาขาแพทยศาสตร์และสาธารณสุข วิศวกรรมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์และวิทยาการคอมพิวเตอร์ อีกทั้งหากไม่สามารถสอบคัดเลือกเข้าเรียนมหาวิทยาลัยจากรับของรัฐได้ นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 45.4 มุ่งเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ดังนั้นหากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนสามารถเปิดสอนสาขาวิชาเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักศึกษาจะเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมากขึ้น

7. หน่วยงานที่บัณฑิตประกอบอาชีพ

การที่บัณฑิตส่วนใหญ่ประกอบอาชีพกับภาคเอกชน เป็นเพราะการจัดหลักสูตรของสถาบัน มุ่งตอบสนองตลาดแรงงานใหญ่ คือ ภาคธุรกิจเอกชน (สัมภาษณ์ ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน) ทั้งในด้านเนื้อหาทฤษฎีและการฝึกงาน ขณะเดียวกันการสอนของอาจารย์ก็มุ่ง เน้นให้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาเข้าทำงานในภาคเอกชนเช่นกัน ประกอบกับหลักสูตรในปัจจุบันได้มุ่งให้บัณฑิตประกอบอาชีพอิสระ ได้ด้วยเพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น

8. การบริหารหลักสูตร

ด้านเวลา สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ใช้ปฏิทินการศึกษาในระบบเดียวกัน คือ ระบบทวิภาค เพราะเป็นระบบที่กำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรแต่ด้านเวลาการเรียนการสอนนั้น สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจัดได้หลากหลายตามความจำเป็นของแต่ละสถาบัน การเรียนการสอนในภาคค่ำได้รับความนิยมจากผู้เรียนมากกว่าภาคปกติ ในอนาคตการศึกษาตลอดชีวิตจะมีบทบาทในชีวิตของพลเมืองมากขึ้น สภาพทางเศรษฐกิจทำให้บุคคลต้องทำงานไปพร้อม ๆ กับการหาความรู้เพิ่มเติม การที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจัดเวลาการเรียนการสอนในช่วงเวลาหลังการทำงาน หรือในวันหยุดราชการนับเป็นการบริหารหลักสูตรที่มีคุณภาพ และได้เปิดโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนเพิ่มขึ้น

ด้านสถานที่ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่จัดการเรียนการสอนภายในสถาบันการศึกษา การใช้ประโยชน์จากสถานที่นอกสถาบันมีเฉพาะการฝึกงาน และการใช้ห้องปฏิบัติการ จากข้อเท็จจริงที่จะต้องมีการลงทุนด้านเครื่องมือ เครื่องใช้สูงมากโดยเฉพาะในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันอุดมศึกษาเอกชนควรต้องใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจะสามารถลดภาระค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ได้

ด้านทรัพยากร ทรัพยากรบุคคลเป็นปัญหาสำคัญของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยเฉพาะสถาบันขนาดเล็ก สถาบันได้ใช้ทรัพยากรนี้ในรูปของ อาจารย์พิเศษ และวิทยากร ซึ่งบุคลากรมีจำกัด สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ควรนำเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้ามาใช้โดยจัด

บทเรียนให้นักศึกษาสามารถเรียนด้วยตนเองได้ จะสามารถลดต้นทุนและภาระของอาจารย์พิเศษที่ต้องเดินทางไปสอนตลอดหลักสูตรได้

ด้านองค์กร การจัดองค์กรเป็นรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน เพราะการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย อยู่ในระบบรัฐนาราชภัฏ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจึงใช้รูปแบบเช่นเดียวกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จึงไม่มีความหลากหลาย

ด้านขบวนการ ผู้กำหนดหลักสูตร คือ อาจารย์เท่านั้น ยังไม่ปรากฏว่ามีสถาบันใดเปิดโอกาสให้นักศึกษาเป็นผู้กำหนดหลักสูตรการเรียนการสอน การสอนใช้ชีวิตบรรยายเป็นส่วนใหญ่ การเรียนแบบทาสัญญา หรือแบบอื่น ๆ ยังไม่ปรากฏ ทั้งนี้เป็นเพราะการเรียนการสอนในสังคมไทย ครูอาจารย์คือผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และเป็นผู้มีคุณวุฒิ วิทยุติสูงกว่านักศึกษามาก โอกาสที่นักศึกษาจะเป็นผู้กำหนดการเรียนการสอนคงเป็นไปได้ยาก

ด้านผลผลิต สถาบันอุดมศึกษาเอกชนทุกสถาบัน มุ่งให้บัณฑิตมีความสามารถและคุณสมบัติเพียบพร้อม เพื่อให้สามารถพัฒนาให้เกิดความก้าวหน้าต่อไป

9. แนวโน้มหลักสูตรสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในปี พ.ศ. 2545

แนวโน้มการเปิดหลักสูตรใหม่ในอนาคต

การที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชน จะเปิดหลักสูตรใหม่สาขาวิชาที่มีความพร้อมและความถนัดนั้น เพราะต้องการให้ผู้เข้าศึกษาเชื่อมั่นในคุณภาพ และมาตรฐานว่าสามารถทำได้ดี ซึ่งจะเป็นสาขาใดก็ตามใน 3 สาขา ต่อไปนี้คือ วิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยี ธุรกิจบริการ หรือ วิศวกรรมศาสตร์ ก็สามารถรองรับการพัฒนาของประเทศชาติได้ทั้งสิ้น

แนวโน้มจำนวนนักศึกษากลุ่มสาขาวิชาต่าง ๆ ในอนาคต

การคาดคะเนแนวโน้มจำนวนนักศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มสาขาวิชาต่าง ๆ ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 11 สถาบัน ในอีก 15 ปีข้างหน้า คือ ปี พ.ศ. 2545 พบว่ากลุ่มสาขาวิชาที่คาดว่าจะมีนักศึกษาเพิ่มมากที่สุดคือ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ สูงถึงร้อยละ 197.05 ทั้งนี้เนื่องจากกำลังคนในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งประกอบด้วยสาขาวิชาเทคโนโลยีชีวภาพ สาขาวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาการคอมพิวเตอร์ เป็นที่ต้องการของสังคมสูง เพราะประเทศชาติกำลังขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรมและปิโตรเคมี และหลักสูตรที่ภาคค่ำ จะมีผู้นิยมเรียนมากกว่าหลักสูตรภาคปกติ เพราะผู้เรียนสามารถทำงานควบคู่ไปกับการเรียนได้ (ภาคปกติมีแนวโน้มจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นร้อยละ 158.82 ภาคค่ำร้อยละ 298.80)

กลุ่มสาขาวิชาที่คาดว่าจะมีจำนวนนักศึกษาเพิ่มมากเป็นอันดับที่สองคือ กลุ่มสาขาวิชาแพทยศาสตร์ และวิชาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ และกลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ จะมีจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 128.32 ด้วยเหตุผลเดียวกับแนวโน้มจำนวนนักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ คือกำลังคนในทั้ง 2 สาขาเป็นที่ต้องการของสังคม แต่เพราะค่าใช้จ่ายในการลงทุนทั้ง 2 กลุ่มสาขาวิชาสูงมาก เพราะสถานที่ฝึกปฏิบัติ และอุปกรณ์การเรียนการสอนต้องได้มาตรฐาน และจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เห็นว่า ด้านคุณภาพมาตรฐานจะต้องเด่นชัด เพราะ เป็นสาขาวิชาที่รับผิดชอบต่อชีวิตและทรัพย์สินของมนุษย์โดยตรง สมาคมวิชาชีพต่าง ๆ จะมีบทบาทในการควบคุมคุณภาพมาตรฐาน โดยเฉพาะการออกไปประกอบวิชาชีพ ดังนั้น หากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนสามารถเปิดรับนักศึกษาที่ประสงค์จะ เรียนต่อในสาขาแพทยศาสตร์ เภสัชศาสตร์ได้ในขณะที่สถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เปิดสอนสาขานี้จำกัดจำนวนรับ จึงมีแนวโน้มว่าจะมีผู้สมัครเรียนสูงเช่นกัน

กลุ่มสาขาวิชาที่มีแนวโน้มว่า จะมีนักศึกษาเพิ่มมากเป็นอันดับต่อไปคือ กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ร้อยละ 126.50 การที่กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ยังมีแนวโน้มจำนวนนักศึกษา เพิ่มขึ้น นั้นจะเพิ่มในสาขาวิชาธุรกิจบริการ และการสื่อสารมวลชน ซึ่งแนวโน้มการพัฒนาประเทศจะขนานกันไป 3 ด้านคือ วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและธุรกิจบริการ จะขยายตัวควบคู่ไปกับความเจริญเติบโตทางอุตสาหกรรม โดยมีแนวโน้มจำนวนนักศึกษาเพิ่มในภาคสูงกว่าภาคปกติ (ภาคปกติในอีก 15 ปีข้างหน้าจะมีจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นร้อยละ 104.74 ภาคค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 255.18) ทั้งนี้เป็นเพราะ โอกาสการแสวงหาความรู้ของผู้เรียนที่ทานแล้วจะเพิ่มพูนความรู้ได้ในการศึกษานอกเวลาทาน การศึกษาตลอดชีวิตจะมีบทบาทในชีวิตของบุคคลมากขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของวิทยาการต่าง ๆ

สำหรับกลุ่มสาขาวิชาเกษตรศาสตร์ วนศาสตร์ และการประมง การที่มีแนวโน้มว่าจะมีผู้สนใจเรียนไม่มาก คือมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 44.90 ปีการศึกษา 2535 และจำนวนนักศึกษาจะไม่เพิ่มมากกว่านั้นนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุ 3 ประการคือ ประการแรก สาขาวิชาดังกล่าว เปิดสอนในสถาบันต่างจังหวัด ในขณะที่สถาบันต่างจังหวัดมีปัญหาค่าจำนวนนักศึกษาไม่สามารรับได้ตามที่กำหนดไว้ เพราะผู้เรียนส่วนใหญ่ยังสนใจที่จะ เข้ามาศึกษาในกรุงเทพฯ หรือเมืองใหญ่มากกว่า ประการที่สอง เกษตรกรส่วนใหญ่มิใช่ผู้ประกอบการหรือเป็นเจ้าของที่ดิน เช่นในอดีต การศึกษาเพื่อหาความรู้ไปพัฒนาที่ดินหรือปศุสัตว์ของตนโดยตรงมีน้อย เมื่อสำเร็จ

การศึกษา ก็ต้องหางานทำแข่งขันกับบัณฑิตที่จบจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสาขาเดียวกัน ซึ่งมีโอกาสและได้รับการยอมรับจากสังคมมากกว่าในด้านคุณภาพบัณฑิต และประการสุดท้าย ประเทศกำลังเปลี่ยนสภาพเศรษฐกิจภาคเกษตรเป็นภาคอุตสาหกรรมและบริการ จึงทำให้ความสนใจจะเข้าศึกษาในสาขาวิชาดังกล่าวไม่เพิ่มขึ้น

กลุ่มสาขาวิชานิติศาสตร์ มีแนวโน้มว่าในอีก 15 ปีข้างหน้า จะมีจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 38.94 โดยในภาคปกติจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 26.69 ภาคค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.60 แม้ว่าปัจจุบันบัณฑิตสาขาวิชาดังกล่าวล้นตลาด แต่การที่พยากรณ์ว่า จะมีจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นเป็นเพราะการดำเนินชีวิตประจำวันในปัจจุบัน บุคคลจำเป็นต้องรู้กฎหมาย เพราะจะได้เปรียบในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ด้วย ขณะเดียวกัน การเรียนการสอนสาขาวิชานี้ล้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อยกว่าเทียบกับสาขาวิชาที่ต้องมีห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจึงยังคงเปิดการสอนในสาขาวิชานี้ โดยเน้นเฉพาะทางเพิ่มขึ้น เช่น กฎหมายอาญา สำหรับผู้เรียนส่วนหนึ่งที่เข้าราชการตำรวจและเรียนเพื่อเพิ่มพูนความรู้ และวุฒิหรือกฎหมายธุรกิจสำหรับผู้ที่จะออกไปประกอบธุรกิจ เป็นต้น

กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์ ศาสนา และ เทววิทยา มีแนวโน้มจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นในอีก 15 ปีข้างหน้า ร้อยละ 38.77 โดยจะมีจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นทุกช่วงเวลา 5 ปี ทั้งนี้เพราะกลุ่มสาขาวิชานี้ ประกอบด้วยวิชาภาษา คือ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาญี่ปุ่น ภาษาจีนกลาง ซึ่งภาษาต่างประเทศมีความจำเป็นต่อการประกอบอาชีพธุรกิจ เพราะสามารถใช้ได้ทุกอาชีพ เพราะต้องอาศัยภาษาในการติดต่อสื่อสารทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ และสถาบันอุดมศึกษาเอกชนกำลังจะจัดการศึกษาภาคค่า เพิ่มขึ้นด้วย จึงทำให้กลุ่มสาขาวิชานี้เป็นที่สนใจเรียนของนักศึกษาอยู่ต่อไป

ส่วนกลุ่มสาขาวิชาที่มีแนวโน้มจำนวนนักศึกษาเพิ่มน้อยมาก ร้อยละ 1.98 เป็นเพราะในกลุ่มสถาบันที่เป็นตัวอย่างการวิจัย เป็นสถาบันที่มีหน่วยงานองค์กรทางศาสนาสนับสนุน ซึ่งองค์กรดังกล่าวไม่หวังผลกำไรในการจัดการอุดมศึกษา และต้องการผลิตบัณฑิตสาขาครุศิลป์ เพื่อทำงานในโบสถ์ จึงเป็นส่วนที่ทำให้แนวโน้มจำนวนนักศึกษาเพิ่มน้อยมาก อย่างไรก็ตามการที่มีสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในส่วนกลาง เปิดสอนในกลุ่มสาขาวิชาในสาขาการออกแบบ จิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ รวมทั้งศิลปภาพถ่าย ซึ่งมีสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จัดการศึกษาเฉพาะทาง จึงมีแนวโน้มว่าจะมีผู้ที่สนใจจะศึกษาในสาขาวิชาดังกล่าวต่อไป

ภาพรวมแนวโน้มจำนวนนักศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาต่าง ๆ 8 กลุ่มสาขาวิชาของ

ระดับปริญญาตรี ซึ่งในปัจจุบันรูปแบบการเรียนนอกจากการเปิดสอนภาคปกติแล้ว การศึกษานอกเวลาราชการ หรือการศึกษาภาคค่ำ จะได้รับความนิยมจากผู้เรียนสูงขึ้น กลุ่มสาขาวิชาที่มีการเรียนการสอนภาคค่ำ ได้แก่ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ ภาคค่ำ ในอีก 15 ปีข้างหน้า จะมีจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นร้อยละ 298.80 ในขณะที่ภาคปกติ มีอัตราการเพิ่ม ร้อยละ 158.82 กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ภาคค่ำจะมีอัตราการเพิ่มร้อยละ 255.18 ส่วนภาคปกติมีอัตราการเพิ่มร้อยละ 104.74 ยกเว้นกลุ่มสาขาวิชานิติศาสตร์ ภาคปกติมีอัตราการเพิ่มสูงกว่าภาคค่ำ แสดงว่ารูปแบบการเรียนก็จะเปลี่ยนไปเป็นการให้บริการฝึกอบรมสำหรับผู้มีงานทำแล้ว คือ การเรียนการสอนในภาคค่ำ ภาคพิเศษ อาจมีรูปแบบการเรียนที่หลากหลายเพิ่มเติมรวมทั้งการเรียนรู้อย่างตนเอง หรือการเรียนด้วยเครือข่ายคอมพิวเตอร์

สาขาทางแพทยศาสตร์และวิชาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจะเป็นอีกทางหนึ่งที่เอกชนสามารถปรับขยายได้มาก หากไม่ประสบการต่อต้านจากสมาคมวิชาชีพอย่างรุนแรงและประชาชนทั่วไปก็ร่วมกับการต่อต้านด้วย ทั้งนี้เพราะความต้องการในตลาดอนาคตจะสูง คนในอนาคตอาจจะไม่ได้เจ็บป่วยเพิ่มขึ้นมากกว่าในอดีต แต่กำลังเงินที่จะจ้างเพื่อบริการจะมีเพิ่มขึ้น ประกอบกับความก้าวหน้าทางแพทย์ จะทำให้บริการทางการแพทย์กลายเป็นความจำเป็นในหลาย ๆ เรื่อง ที่ในอดีตไม่มีความจำเป็นเช่นนี้ นอกจากนี้คือ บริการทางการแพทย์ได้ตกอยู่ในมือของเอกชนมากแล้ว มีโรงพยาบาลเอกชนเกิดขึ้นมากมายในช่วง 15 ปีที่ผ่านมาทั้งในเขตกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด สถานที่เหล่านี้ในอนาคตจะเป็นแหล่งฝึกงานได้เป็นอย่างดี

สาขาทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ ซึ่งได้แก่ วิศวกรรมเครื่องกล วิศวกรรมไฟฟ้า วิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ การผลิตบัณฑิตในสายวิชาเหล่านี้ในปัจจุบันยังมีปัญหาทางด้านคุณภาพบัณฑิต และปัญหาการลงทุน อุปกรณ์สถานที่ฝึก ตลอดจนอาจารย์ ผู้สอนที่มีวุฒิและประสบการณ์มาสอน แต่ในอนาคตรูปแบบน่าจะ เป็นในลักษณะดึงเอาความร่วมมือ ในแง่ของการลงทุน และระบบการฝึกอบรมหรือการร่วมมือในแง่ของการเรียนร่วมระหว่างการทำงาน (ON THE JOB TRAINING)

สาขาเกษตรศาสตร์ วนศาสตร์ และการประมง ในรูปแบบศาสตร์อนาคต คงจะไม่ปรากฏออกมาในลักษณะ เช่นนี้ โอกาสที่จะเป็นไปได้คือ การร่วมมือระหว่างอุตสาหกรรมกับการเกษตร เทคโนโลยีกับการเกษตร เนื่องจากการเกษตรแท้ ๆ นั้นมีโอกาสเติบโตได้ยาก เพราะ สังคมอนาคตประชากรจะอยู่ในภาคเมืองมากกว่าชนบท ค่าตอบแทนของคนจะอยู่ในกลุ่มทำงานภาคอุตสาหกรรม และบริการเป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตามสาขาเหล่านี้จะเป็นจุดอ่อนที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะ เข้าไม่ถึงนอกเสียจากจะมีความร่วมมือกับอุตสาหกรรมการเกษตรที่มี

อยู่แล้วในปัจจุบัน

สำหรับจำนวนนักศึกษาที่จะเข้าสู่สถาบันการศึกษาเอกชน จากข้อมูลจำนวนผู้สมัครสอบเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระบบปิดของรัฐ และจำนวนผู้เข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและ เอกชนมีจำนวนเพิ่มขึ้นดังนี้

ปีการศึกษา	ผู้สมัคร	ผู้เข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา			
		ระบบปิดของรัฐ		เอกชน	
		จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2527	95,310	14,504	15.22	13,587	14.26
2528	88,374	14,798	16.74	13,647	15.44
2529	97,838	15,299	15.64	16,022	16.38
2530	87,358	15,395	17.62	16,792	19.22
2531	89,409	15,748	17.61	19,958	22.32

และ เมื่อพิจารณาประกอบกับการคาดคะเนของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่คาดหมายอัตราการเพิ่มของประชากรกลุ่มอายุต่าง ๆ ในช่วงปี 2530-2545 พบว่า ประชากรวัยเรียน จะมีอัตราการเพิ่มทุกช่วงกลุ่มอายุ แต่สถาบันอุดมศึกษาของรัฐระบบจำกัดรับ สามารถรับนักศึกษาได้ในปัจจุบันไม่เกินร้อยละ 21 (ปีการศึกษา 2531 ร้อยละ 17.61) และ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่รวดเร็ว ประชากรมีความต้องการการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต การศึกษาตลอดชีวิตจึงมีบทบาทในชีวิตการทำงาน ซึ่งจะควบคู่ไปกับการศึกษาหาความรู้มากขึ้น แสดงว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีโอกาสสูงมากที่จะพัฒนาทั้งด้านศักยภาพ ความพร้อมและความสามารถในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้มีคุณภาพเทียบเท่า หรือดีกว่าสถาบันอุดมศึกษาของรัฐได้ในอนาคต เพราะมีความคล่องตัวในการบริหารมากกว่าสถาบันของรัฐ อย่างไรก็ตามความก้าวหน้าของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับนโยบายที่แน่นอนของรัฐด้วยเป็นสิ่งสำคัญ นอกเหนือจากชื่อเสียงด้านคุณภาพและมาตรฐานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

แนวโน้มหลักสูตรสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 11 สถาบัน โดยสรุปในปี พ.ศ. 2545 จะมีรูปแบบหลักสูตรที่หลากหลายรูปแบบมากขึ้นโดยมีลักษณะดังนี้

1. ลักษณะหลักสูตรจะ เน้นเข้าสู่ความต้องการของท้องถิ่นมากขึ้น โครงสร้างหลักสูตรระดับปริญญาตรี ปี พ.ศ. 2532 เปิดกว้างขึ้นและลดความจำกัดโดยเฉพาะด้านโครงสร้างหลักสูตรวิชาการศึกษาทั่วไป

2. หลักสูตรที่เปิดสอน หลักสูตรจะมีจุดเน้นที่ความเด่นเฉพาะตัวสถาบันที่แตกต่างกันเพื่อตอบสนองต่อผู้เรียน และความเป็นเอกลักษณ์ของสถาบัน และ เนื่องจากโอกาสทางการศึกษาเปิดกว้างขึ้นสำหรับชนชั้นกลางระดับล่าง การศึกษาควบคู่กับการทำงานจะได้รับความนิยมสูงขึ้น สาขาวิชาที่มีแนวโน้มที่จะ เปิดสอนในอนาคต ในโลกที่เทคโนโลยีกำลัง เจริญรุดหน้าอย่างรวดเร็ว คือกลุ่มสาขาวิชาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้แก่ ด้านวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ แพทยศาสตร์ และวิชาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ ตลอดจนวิศวกรรมศาสตร์ และกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ (โดยเฉพาะบริหารธุรกิจ และธุรกิจบริการ) ก็ยังมีทิศทางที่จะสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ การมีจุดเด่นเฉพาะตัวจะทำให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้มีนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถมาเรียนและสร้างชื่อเสียงให้กับสถาบัน จนเป็นที่ยอมรับในชื่อเสียงของสถาบันในอนาคต

3. เทคโนโลยีทางการศึกษา เนื่องจากความเจริญทางเทคโนโลยีที่สูงขึ้น และมีราคาถูกลง การจะนำเทคโนโลยีทางการศึกษา เข้ามาใช้ในระบบอุดมศึกษาจะเพิ่มขึ้น ในอนาคตหลักสูตรจะไม่จำกัดการเรียนอยู่ในมหาวิทยาลัยและในห้องเรียนเท่านั้น

4. จะ เน้นทฤษฎีคู่กับปฏิบัติ มีความสามารถทางทฤษฎีและสามารถปฏิบัติได้ดี

5. จะ เน้นในสาขาที่รัฐยัง ไม่ได้เปิดและมีลักษณะ หลักสูตรที่เด่นชัดเฉพาะสถาบัน

6. จะ เน้นในสาขาที่สถาบันเปิดสอนอยู่แล้ว ส่วนสถาบันใหม่จะ เปิดเมื่อมีความพร้อม โดยคำนึงถึงความต้องการตลาด และ จะประสานความร่วมมือระหว่างสถาบันมากกว่า การมุ่งแข่งขันกัน

7. จะ เปิดในสาขาที่สนองตอบต่อธุรกิจเอกชน และทันต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ

8. จะ เน้นอุตสาหกรรมตามท้องถิ่น โดยมีหลายแนวทางผสมผสานกัน

9. เน้นเศรษฐกิจภาคทันสมัยและบริการ

10. จะยังคง เน้นสายสังคมศาสตร์ แต่จะ เป็นแบบประสมประสาน มีประโยชน์ใช้สอยทางการงานเพิ่มขึ้น

11. บางสถาบันจะ เปิดสอนทั้งวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสังคมศาสตร์ เพื่อให้บัณฑิตมอง โลกกว้างขึ้น สถาบันเหล่านี้จะต้องมีการสนับสนุนในรูปแบบบริจาคหรือมีกองทุนที่มาจากเพียงพอ จากการระดมทุนในรูปแบบต่าง ๆ

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามในการวิจัย ไว้ 3 ประการ คือ

1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรแต่ละสาขาวิชาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มุ่งผลิตคนเพื่อสนองตอบธุรกิจภาคเอกชนหรือไม่เพียงใด
2. นโยบายและแนวปฏิบัติของทบวงมหาวิทยาลัยมีผลกระทบต่อความแตกต่างของลักษณะหลักสูตรในแต่ละสาขาวิชาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนหรือไม่
3. ปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวกำหนดนโยบายการเปิดสาขาวิชาใหม่ ลักษณะรายวิชา การปรับปรุงหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรที่แท้จริง คือการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางธุรกิจหรือไม่

และได้คำตอบดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรแต่ละสาขาวิชาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มุ่งผลิตคนหรือสนองตอบธุรกิจภาคเอกชนหรือไม่เพียงใด

วัตถุประสงค์หลักของหลักสูตรทุกกลุ่มสาขาวิชาที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชน 11 สถาบัน เปิดสอน คือ กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์ศาสนาและ เทววิทยา กลุ่มสาขาวิชาประยุกต์ และ วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชานิติศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชา วิทยาศาสตร์ ธรรมชาติ กลุ่มสาขาวิชาแพทยศาสตร์และวิชาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ กลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาเกษตรศาสตร์ วนศาสตร์และการประมง สอดคล้องกัน คือ มีวัตถุประสงค์หลักในการผลิตบัณฑิต ที่มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาที่ศึกษา และ วิชาการทั่วไป มีคุณธรรม จริยธรรม และ จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ มีความคิดสร้างสรรค์ และสามารถ ประกอบอาชีพอิสระ ได้ วัตถุประสงค์ที่พบจากเอกสารการขอเปิดหลักสูตรนี้เป็นวัตถุประสงค์ที่กว้างและ เขียนเพื่อขออนุมัติเปิดหลักสูตร ดังนั้นรายละเอียดเพิ่มเติมที่เป็นข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จะมีประเด็นสำคัญ 2 ประการคือ การสอดคล้องกับปรัชญาและจุดมุ่งหมายของสถาบันในหลักสูตรและการเรียนการสอน และการจัดเนื้อหาวิชาที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจการมีงานทำของบัณฑิต ที่ผู้วิจัยได้สำรวจจากผู้สำเร็จการศึกษาในสถาบันที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 11 สถาบัน มีสถาบันที่มีบัณฑิตสำเร็จการศึกษาแล้ว 7 สถาบัน พบว่า บัณฑิตทำงานในภาคเอกชนสูงเป็น อันดับที่ 1

2. นโยบายและแนวปฏิบัติของทบวงมหาวิทยาลัยมีผลกระทบต่อความแตกต่างของลักษณะหลักสูตรในแต่ละสาขาวิชาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนหรือไม่

พบว่า การเปิดหลักสูตรสาขาวิชาต่าง ๆ ผู้บริหารเป็นผู้ตัดสินใจโดยพิจารณาข้อมูลจากความต้องการของตลาด และความพร้อมของสถาบันเป็นประการสำคัญ สำหรับการดำเนินการขอเปิดหลักสูตรสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ถือเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2525 และแนวทางการพิจารณาหลักสูตรของทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งพิจารณาโครงสร้างและองค์ประกอบของหลักสูตรที่ขอเปิด ให้สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของทบวงมหาวิทยาลัย รวมทั้งปรัชญาและวัตถุประสงค์ในการผลิตบัณฑิตของแต่ละสถาบัน ตลอดจนเนื้อหาสาระของหลักสูตรที่ทันสมัย และเหมาะสมกับสภาพของสังคมไทย โดยคณะกรรมการพิจารณามาตรฐานหลักสูตร จะทำหน้าที่พิจารณาเพื่อให้หลักสูตรทุกสาขาวิชา มีความสมบูรณ์ ได้มาตรฐานอยู่ในระดับเดียวกับมาตรฐานของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจนสอดคล้องกับนโยบายของรัฐ ด้วยรูปแบบดังกล่าวทำให้ลักษณะหลักสูตรในกลุ่มสาขาวิชาเดียวกันของแต่ละสถาบันไม่มีความแตกต่างที่เด่นชัด ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เห็นพ้องต้องกันว่า การเปิดหลักสูตรที่มีลักษณะ โครงสร้างแตกต่างไปจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ หรือสถาบันอุดมศึกษาเอกชนอื่นที่เปิดอยู่ก่อน จะมีผลให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการเปิดหลักสูตรนั้น ๆ จึงจำเป็นต้องปฏิบัติตามนโยบายและแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้ เพื่อให้ทบวงมหาวิทยาลัยอนุมัติการเปิดหลักสูตร

3. ปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวกำหนดนโยบายการเปิดสาขาวิชาใหม่ ลักษณะรายวิชาการปรับปรุงหลักสูตร และการบริหารหลักสูตรที่แท้จริง คือการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางธุรกิจใหม่หรือไม่

หากจะพิจารณาตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พบว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนถือกำเนิดขึ้นในช่วงปลายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510-2514) แผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 2 นี้ เน้นการผลิตกำลังคนเฉพาะสาขาที่ประเทศมีความต้องการสูง เช่น แพทยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เกษตรศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในระยะเริ่มต้น ได้จัดการศึกษากลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ หมวดบริหารธุรกิจและพาณิชยการ สถาบันที่เปิดสอนคือ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ และมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ซึ่งเปิดสอน ปีการศึกษา 2513 และกลุ่มสาขาวิชานิติศาสตร์ ซึ่งมหาวิทยาลัยศรีปทุมเปิดสอน ในปีการศึกษา 2513 เช่นกัน ทั้งนี้แม้ว่าสาขาวิชาที่เปิดสอนจะไม่อยู่ในกลุ่มที่แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติระบุไว้ว่ามีความต้องการสูง แต่เป็นสาขาวิชาที่ตลาดมีความต้องการ รวมทั้งสถาบันมีความพร้อมที่จะจัดการศึกษา เพราะ เดิมได้เปิดสอนในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีอยู่แล้ว

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515-2519) มีนโยบายลดความ
 สู้ญเปล่าาระดับปริญญาตรี เป็นการผลิตบัณฑิตที่สนองต่อความต้องการทาง เศรษฐกิจและสังคม
 และมีปัญหาอุปสรรคใน วิทยาการขั้นพื้นฐาน มีคุณธรรม จริยธรรม นำเอาหาความรู้ เป็นการริเริ่ม
 วิทยาลัยชุมชนเพื่อผลิตกำลังคนระดับกลางที่ประเทศมีความต้องการมาก สถาบันอุดมศึกษา
 เอกชนได้รับอนุญาตจัดตั้งเพิ่มขึ้น และการเปิดสาขาวิชาที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน ในช่วงแผนฯนี้ กลุ่ม
 สาขาวิชาที่เปิดสอนเพิ่มขึ้นได้แก่ กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์ ศาสนาและเทววิทยา กลุ่มสาขา
 วิชาประยุกต์และวิจิตรศิลป์ กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ หมวดสังคมพฤติกรรมศาสตร์ และกลุ่ม
 สาขาวิชาแพทยศาสตร์และวิชาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ (พยาบาลและผดุงครรภ์) ในมหาวิทยาลัย
 พายัพ และกลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ ซึ่งวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์เปิดสอน โดยในช่วง
 ระยะเวลาดังกล่าวยังเป็นการเปิดสอนในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีเช่นกัน ทั้งนี้เนื่องจากสถาบันมี
 ความพร้อมในการจัดการศึกษาด้านนี้ เช่น มหาวิทยาลัยพายัพ ก่อนที่จะได้รับอนุญาตจัดตั้งเป็น
 สถาบันอุดมศึกษาได้เปิดสอนด้านปรัชญาและศาสนา และ พยาบาลและผดุงครรภ์ อยู่ก่อนแล้ว
 ในส่วนของวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ผู้ก่อตั้งได้ตระหนักว่าประเทศชาติที่กำลังพัฒนาทางด้าน
 อุตสาหกรรม จะมีความต้องการบุคลากรระดับช่างเทคนิค จึงได้เปิดสอนกลุ่มสาขาวิชา
 วิศวกรรมศาสตร์ ด้านช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า เพื่อให้เป็นกำลังสำคัญของอุตสาหกรรมต่อไป

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) มุ่งเน้นเรื่องคุณภาพ
 การศึกษา และปรับปรุงหลักสูตร เนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนรู้ เพื่อรับใช้สังคมอย่างมี
 ประสิทธิภาพ และผลิตบัณฑิตในกลุ่มสาขาที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน
 ได้สนองต่อความต้องการของประเทศโดยการเปิดกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้น เช่น
 ที่วิทยาลัย ศรีอีสาน (คณะสวัสดิ) และกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ได้มีการเปิดสอนหลักสูตร
 เพิ่มขึ้นในอีกหลายสถาบัน การขยายการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยเฉพาะในกลุ่ม
 สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ หรือกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ นับได้ว่าเป็นสาขาวิชาที่มีส่วน
 สำคัญในการช่วยพัฒนาประเทศชาติทั้งสิ้น

แผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) ในแผนฯนี้ได้เน้นการสนับสนุน
 ให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนขยายการศึกษาในสาขาวิชาชีพที่สถาบันนั้น ๆ มีความพร้อม เพื่อที่จะ
 ได้ร่วมกันรับภาระสาขาวิชาที่สถาบันมีความถนัดได้เต็มที่ อีกทั้งได้เน้นนโยบายการอุดมศึกษา 4
 ประการคือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลป

ถือกำเนิดขึ้น เช่น วิทยาลัยเฉพาะทาง ได้เปิดสอนในกลุ่มสาขาวิชาแพทยศาสตร์และวิชาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ (พยาบาลศาสตร์) รวมทั้งวิทยาลัยที่เปิดสอนหลากหลายสาขาวิชา เช่น กลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ ซึ่งในแผนนี้ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ได้เปิดสอนกลุ่มสาขาวิชาเกษตรศาสตร์ วนศาสตร์ และการประมงขึ้นและเป็นช่วงแผนพัฒนาที่ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนเปิดสอนได้ครบทุกกลุ่มสาขาวิชาที่รัฐอนุญาตให้เปิดสอนได้

แผนพัฒนาการศึกษาระดับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) เน้นด้านอุตสาหกรรม โดยมุ่งให้บัณฑิตมีความสามารถสร้างงาน และประกอบอาชีพอิสระได้ รวมทั้งให้มีการปรับปรุงหลักสูตร ให้มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม และทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี จึงได้เน้นการพัฒนาบุคลากรด้านวิศวกรรมศาสตร์ ด้านวิทยาศาสตร์และด้านเกษตรศาสตร์ ตลอดจนการปรับปรุงระบบการศึกษาขั้นบัณฑิตศึกษา สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในช่วงปีการศึกษา 2531-2532 ได้ขออนุมัติปรับปรุงหลักสูตร มายังทบวงมหาวิทยาลัย เกือบทุกสถาบัน และทุกสาขาวิชา โดยเน้นให้หลักสูตรมีความยืดหยุ่นและความหลากหลาย ส่วนด้านสาขาวิชาสถาบันต่าง ๆ ได้ขยายการศึกษาไปในกลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ธรรมชาติมากขึ้น รวมทั้งในบางสถาบันได้เตรียมพร้อมที่จะเปิดสอนกลุ่มสาขาวิชาแพทยศาสตร์และวิชาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ (แพทยศาสตร์) โดยตรง ส่วนสถาบันที่มีความพร้อมระดับปริญญาตรีพอเพียงแล้ว ได้เปิดการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาเพิ่มขึ้นเช่นกัน

จึงเห็นได้ว่าในทุกช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแต่ละฉบับ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ได้จัดการศึกษาให้สอดคล้องและตอบสนองต่อความต้องการของประเทศเป็นลำดับ จนปัจจุบันที่ยอมรับกันว่าการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีประสิทธิภาพและคุณภาพมาตรฐาน นอกจากนี้ข้อค้นพบด้านการเปิดสาขาวิชายังสอดคล้องกับงานวิจัย ของ อรรถชัย โภธิสุข ที่ได้ศึกษาพัฒนาการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย และพบว่า สาขาวิชาที่เปิดสอนในช่วง พ.ศ. 2520-2524 (แผนฯ 4) เป็นทางด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ โดยเน้นสาขาพยาบาลเพิ่มขึ้น ส่วนในช่วง พ.ศ. 2525-2528 (แผนฯ 5) มีแนวโน้มขยายกว้างไปในทางเกษตรศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พบว่า การที่สถาบันจะเปิดสาขาวิชาใหม่นั้น จะพิจารณาถึงความพร้อมของสถาบัน ซึ่งหมายถึงความเชี่ยวชาญของคณาจารย์ เงินทุน วัสดุอุปกรณ์การศึกษา รวมทั้งการยอมรับความจริงที่ว่า สถาบันอุดมศึกษาเอกชนใด มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของตลาดในสาขาวิชาใด หากสถาบันเปิดสอนสาขาวิชาใหม่ที่ไม่มีความ

เชี่ยวชาญ หรือไม่สามารถจะทำได้ดีเทียบเท่า หรือดีกว่าสถาบันที่เปิดสอนอยู่ก่อนแล้ว ก็จะไม่เปิดสอนสาขานั้น ๆ อย่างไรก็ตาม เมื่อความต้องการของภาคธุรกิจ เป็นสิ่งชี้เหตุประการหนึ่งว่า สาขาวิชาใดที่ธุรกิจมีความต้องการสูง ตลาดแรงงานขาดแคลน หรือมีแนวโน้มว่าจะขาดแคลนสถาบันก็จะเตรียมความพร้อมไว้ล่วงหน้า เช่น การจัดหาคณาจารย์ การระดมทุน เพื่อการเรียนการสอน และอุปกรณ์การศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับทบวงมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ เพื่อประกอบแนวทางการวางแผนอุดมศึกษาระยะยาวมีดังนี้

1. ด้านเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร เนื่องจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา เอกชนทุกสถาบัน ผู้บริหารเห็นพ้องกันว่า ผลการพิจารณา อนุมัติหลักสูตรของคณะกรรมการหลักสูตร จะทำให้เปิดหลักสูตรที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกับหลักสูตร ที่เปิดสอนอยู่แล้ว ไม่ว่าจะในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐหรือของเอกชน ทำให้หลักสูตรเป็นไปในรูปแบบเดียวกัน หากพิจารณาจากเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรในปัจจุบัน คือ ใช้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ. 2532 แม้ว่าจะลดข้อกำหนดเกี่ยวกับจำนวนหน่วยกิต ในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป แต่เกณฑ์มาตรฐานนี้ยังเป็นเกณฑ์มาตรฐานที่ใช้ร่วมกันของสถาบันอุดมศึกษา ทั้งของรัฐและเอกชน ทบวงมหาวิทยาลัยควรพิจารณาเปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษาท้องถิ่น จัดหลักสูตรที่เหมาะสมสำหรับท้องถิ่นเพิ่มขึ้น ความเฉพาะเจาะจงในด้านโครงสร้างหลักสูตร รายวิชาที่สอน ควรมีความหลากหลายเพิ่มขึ้นและระยะเวลาการศึกษาเพื่อให้ได้รับปริญญา ควรมีความหลากหลายนอกเหนือจากกำหนดเวลาที่จะต้องศึกษา (อาทิ หลักสูตร 4 ปี เรียนได้ถึง 8 ปี) โดยอาจพิจารณาจากรายวิชาที่เรียน ซึ่งมีลักษณะเดียวกับมหาวิทยาลัยเปิด เป็นต้น

2. ด้านความช่วยเหลือ สถาบันอุดมศึกษาปัจจุบันได้รับความช่วยเหลือจากทบวงมหาวิทยาลัยในรูปของวิชาการ คือ การให้ทุนสนับสนุนการวิจัย การจัดสัมมนาทางวิชาการ เพื่อพัฒนาคณาจารย์ การช่วยเหลือที่ทบวงมหาวิทยาลัยถือปฏิบัติคือ การช่วยเหลือทางวิชาการมากกว่าการช่วยเหลือโดยการเงินนั้นยังไม่เป็นที่เพียงพอ เพราะสถาบันอุดมศึกษาเอกชนลงทุนทางการศึกษาดำเนินการด้วยเงินลงทุนที่สูง ความช่วยเหลือในรูปแบบของกองทุนเพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ปัจจุบันโดยงบประมาณเพียงอย่างเดียว ไม่เพียงพอ จึงประสงค์จะให้รัฐสนับสนุนจัดหา

แหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ หรือแหล่งเงินทุนปลอดดอกเบี้ยช่วงระยะเวลาหนึ่ง จากธนาคาร หรือ จากต่างประเทศให้ก่อน และต้องการความช่วยเหลือด้านคณาจารย์จากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ การยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีอุปกรณ์การศึกษา ตลอดจนลดหย่อนภาษีการบริจาคในกรณีที่มีผู้บริจาค สิ่งของหรือที่ดินให้ ซึ่งจะช่วยให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้รับความช่วยเหลือจากผู้ประสงค์จะ สนับสนุนการศึกษาได้มากขึ้น นอกจากนี้หากทบวงมหาวิทยาลัยจะมีนโยบายส่งเสริมให้เกิดการ ปฏิบัติอย่างจริงจังขึ้นเกี่ยวกับการศึกษาแลกเปลี่ยนความรู้ ระหว่างสถาบันของรัฐ และเอกชน ก็จะช่วยสนับสนุนการจัดการอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้มากขึ้น

3. การเสนอขอเปิดหลักสูตรใหม่ ในการเสนอขอเปิดหลักสูตรใหม่ ทบวงมหาวิทยาลัย ได้วางเกณฑ์ปฏิบัติด้านความพร้อมเกี่ยวกับอุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งต้องมีครบตามที่เสนอไว้ ซึ่งในความเป็นจริงสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ไม่สามารถทำได้ทันที เพราะต้องลงทุนจำนวนมาก โดยที่นักศึกษาของหลักสูตรที่เข้าศึกษาในปีแรก หรือปีที่ 2 ยังไม่ต้องใช้อุปกรณ์ดังกล่าว นอกจากนี้หากซื้ออุปกรณ์เหล่านี้ไว้ล่วงหน้าเป็นเวลานาน ความรวดเร็วทางเทคโนโลยีจะส่งผลให้อุปกรณ์การศึกษาล้าสมัย ทบวงมหาวิทยาลัยจึงควรมี มาตรการลดหย่อนในขั้นต้นของการเสนอขอเปิดหลักสูตร และติดตามผลในช่วง เวลาต่อมาเป็น ระยะเวลา ๆ เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่วางไว้

ข้อเสนอแนะสำหรับสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

จากข้อมูลด้านเอกสารที่ผู้วิจัยได้ศึกษา ตลอดจนการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา เอกชน และผู้ทรงคุณวุฒิทางการอุดมศึกษา ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อเสนอแนะสำหรับสถาบันอุดมศึกษา เอกชนดังนี้

1. การสร้างคุณภาพและมาตรฐาน สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะเจริญก้าวหน้าอย่าง รวดเร็ว และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป หากสถาบันมุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เป็น สาคัญ ซึ่งจะเห็นได้ว่า สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่อยู่ในระดับแนวหน้านั้น มุ่งสร้างคุณภาพมาก กว่าแสวงหาผลกำไร จึงสามารถดึงดูดคนดีทั้งคณาจารย์และนักศึกษาเข้ามาในสถาบันได้ สถาบัน อุดมศึกษาเอกชน จึงควรใช้ประโยชน์จากการที่ทบวงมหาวิทยาลัยอนุมัติให้ลอยตัวค่าหน่วยกิต ปรับปรุงคุณภาพมาตรฐานให้สูงขึ้น

2. สาขาวิชาที่เปิดสอน ในปัจจุบันประเทศชาติขาดกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยี สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เปิดสอนในกลุ่มสาขาวิชาเหล่านี้อยู่แล้ว อาทิ กลุ่มสาขา วิชาวิศวกรรมศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ สาขาวิชาเทคโนโลยีชีวภาพ และ วิทยาการคอมพิวเตอร์ เป็นต้น กลุ่มสาขาวิชาแพทยศาสตร์และวิชาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ ควร ผลิตบัณฑิตเพิ่มขึ้น โดยเพิ่มการศึกษาเป็น 2 รอบ เช่น รอบแรกจัดการเรียนการสอนเวลา 7.00-15.00 น. รอบสอง เวลา 15.00-18.00 น. ก็จะสามารถผลิตบัณฑิตเพิ่มขึ้นโดย คณาจารย์ โรงฝึกงาน สถานที่ฝึกปฏิบัติ ห้องเรียนและเครื่องมือชุดเดียวกัน แต่ต้องเพิ่มค่าสอน ให้อาจารย์อย่างคุ้มค่า โดยอาจเก็บค่าหน่วยกิตเพิ่มขึ้น และควรมีการร่วมมือกับธุรกิจเอกชน ในการเรียนการสอนด้วย เพื่อให้สามารถ หาบุคลากร คือ อาจารย์พิเศษ มาสอนในสถาบัน เพิ่มขึ้นด้วย สำหรับสถาบันที่มีได้เปิดการสอนในกลุ่มสาขาวิชาดังกล่าว ก็สามารถดำเนินการ ในกลุ่มสาขาวิชาที่ตนมีความพร้อมได้ต่อไป โดยขยายสาขาวิชาที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่ง รัฐบาลสนับสนุนให้มีการลงทุนข้ามชาติ เช่น การบริหารธุรกิจระหว่างประเทศในกลุ่มสาขาวิชา สังคมศาสตร์ กฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศ ในกลุ่มสาขาวิชานิติศาสตร์ เป็นต้น

3. การขยายวิทยาเขตในภูมิภาค สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีศักยภาพสูงในปัจจุบัน ควรพิจารณาขยายวิทยาเขตไปในส่วนภูมิภาค โดยเปิดสอนสาขาวิชา และบริหารหลักสูตรให้ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง เพื่อรองรับการพัฒนาของท้องถิ่น ความมี ชื่อเสียงของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนและคุณภาพของคณาจารย์จะดึงดูดนักศึกษาในท้องถิ่นให้ศึกษา ในสถาบันได้ แทนที่จะมุ่ง เข้าศึกษาในกรุงเทพมหานคร เท่านั้น

ข้อเสนอแนะในการทบทวนครั้งต่อไป

1. ควรทบทวนวิจัยแนวโน้มหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทุกสถาบัน หลัง จากที่ได้ประกาศใช้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ปี พ.ศ. 2532 แล้วประมาณ 4 ปี เพื่อศึกษา แนวโน้มที่อาจจะเปลี่ยนแปลงไป

2. การวิเคราะห์สาขาวิชาตาม ISCED รายละเอียดค่อนข้างน้อย จึงควรมีการ ศึกษาหลักสูตรกลุ่มสาขาวิชาต่างๆ โดยศึกษารายละเอียดหลักสูตรในกลุ่มสาขาวิชาและหลักสูตร เดียวกัน